

กรณีท้าวศรีสุดาจันทร์กับนายปิ่นโต

มีหลักฐานจากข้อเขียนของ วัน วลิต ว่า “มีชาวโปรตุเกสชื่อนายปิ่นโตอ้างว่าเป็นกองอาสาฝรั่งเข้าอยู่ในกองทัพของพระไชยราชาขึ้นไปตีเชียงใหม่ด้วย ครั้นกองทัพนี้ถอยกลับกรุงศรีอยุธยาพระไชยราชาก็สิ้นพระชนม์” แถบบอกว่าเพราะถูกวางยาพิษโดยท้าวศรีสุดาจันทร์ และว่าเมื่อสมเด็จพระไชยราชาขึ้นมาทำศึกที่เชียงใหม่หน้านานถึง 6 เดือน กับท้าวศรีสุดาจันทร์ทรงครรรภ์ได้ 4 เดือนอีกด้วย

ในเรื่องนี้สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงอธิบายไว้ในพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาว่าสมเด็จพระไชยราชาธิราชเสด็จกลับจากการตีเชียงใหม่ครั้งที่ 2 มาถึงพระนครแล้วสวรรคตนั้นยังไม่มีเหตุเรื่องท้าวศรีสุดาจันทร์คบชู้ ต่อมาเมื่อท้าวศรีสุดาจันทร์ว่าราชกาลแผ่นดินในรัชกาลพระเจ้าแก้วฟ้าแล้วจึงปรากฏ และทรงอธิบายต่อไปว่าที่จริงทอดระยะเวลาจนถึงสองปีเศษ

เมื่อเทียบกับหลักฐานของหลวงประดิษฐ์ว่า พระไชยราชาสวรรคตเมื่อศักราช 908 แสดงว่ากรมพระยาดำรงฯ ทรงหมายเอาว่าท้าวศรีสุดาจันทร์คบชู้ในศักราช 910 ซึ่งเป็นปีที่ขุนวรรวงศาขึ้นครองกรุงศรีอยุธยา ข้อมูลดังกล่าวมานี้มีความเคลือบคลุมอยู่มาก ไม่มีความชัดเจนเพียงพอแล้วนำมาวิเคราะห์จึงเกิดความคลาดเคลื่อนอยู่มากมาย จึงจำต้องอธิบายเรื่องราวให้กระจ่างดังนี้

พระไชยราชา หรือพระเมืองเกษเป็นพระอนุชาของพระเมืองแก้ว (พระบรมราชาที่ 2) ซึ่งน่าจะเรียกเพี้ยนไปว่าพระเจ็ยราชาและเป็นพระราชโอรสของพระเจ้ายอดเชียงราย (พระรามธิบดีที่ 3)

พระไชยราชานี้ ได้อภิเษกสมรสกับพระราชธิดาทั้ง 2 พระองค์ของพระเมืองแก้วกับพระนางเจ้าจिरประภา ซึ่งมีนามว่านางตันทิพย์ (ท้าวศรีสุริโยทัย) และนางตนม้า (ท้าวศรีสุดาจันทร์) เมื่อท้าวศรีสุดาจันทร์ทรงครรรภ์แก่นั้นเป็นเวลาทีพระเมืองเกษ (พระไชยราชา) ได้ไปครองเมืองพะเยาต่อจากพระเมืองแก้วในจุลศักราช 884 พ.ศ.2065 และได้พระราชธิดานามว่าท้าวเทพกษัตรี (พระนางวิสุทธิเทวี ซึ่งเป็นพระชนนีของพระนเรศวร) เมื่อศักราช 885 พ.ศ.2066 ดังที่มีผู้บิดเบือนข้อเท็จจริงไปว่าเป็นการทำศึกกับเชียงใหม่ครั้งแรก ซึ่งไม่มีเหตุให้ต้องเป็นเช่นนั้นได้โดยแม้แต่น้อย

ต่อมาอีก 2 ปี ท้าวศรีสุดาจันทร์ทรงครรรภ์ครั้งที่ 2 เมื่อศักราช 886 พ.ศ.2067 และประสูติพระโอรสนามว่า พระมหินทร์ เมื่อ พ.ศ.2068 ในปีนี้เองทีพระเมืองแก้วได้เสด็จสวรรคต แสดงว่า วัน วลิต ได้อาศัยเหตุการณ์ในช่วงนี้มาวิเคราะห์รวมกันกับการทรงครรรภ์ของท้าวศรีสุดาจันทร์ทั้ง 2 ครั้ง ซึ่งคงจะมีเจตนาที่จะบิดเบือนเหตุการณ์ให้เกิดความสับสนไปว่า ในปีทีพระเมืองแก้วสวรรคต พร้อมกับการประสูติของพระมหินทร์ (พ.ศ.2068) นั้น เป็นเวลาที่ทรงครรรภ์พระนางวิสุทธิเทวีได้ 4 เดือน และพระไชยราชา (พระเมืองเกษ) ได้สวรรคต

ต่อจากนั้นพระนางเจ้าจิริประภาผู้เป็นอัครมเหสีของพระเมืองแก้วจึงได้ขึ้นครองราชย์แทนทั้งในเมืองเชียงใหม่และกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ.2068- 2089) ต่อจากนั้นพระเมืองเกษ (พระไชยราชา) จึงได้ไปรั้งตำแหน่งพระมหาอุปราชในเมืองเชียงใหม่มีนามว่า “ขุนวรวงศา” ได้เพียง 2 ปี พอถึง พ.ศ.2091 พระนางเจ้าจิริประภาเสด็จสวรรคต จึงได้ขึ้นครองกรุงศรีอยุธยาต่อมาในนามของ “พระมหาจักรพรรดิ” (พระบรมราชาที่ 3) ซึ่งเป็นพระสวามีของท้าวศรีสุดาจันทร์นั่นเอง

เมื่อไม่ทราบข้อเท็จจริงโดยกระจ่างแล้ว จึงทำให้ผู้ที่รู้ไม่เท่าทันเกิดความสับสนไปด้วยว่า พระไชยราชาสวรรคตเมื่อจุลศักราช 908 แล้วท้าวศรีสุดาจันทร์จึงได้ว่าราชการแทนจนถึงศักราช 910 และได้ให้ขุนวรวงศาขึ้นครองราชย์ต่อมา ซึ่งที่จริงแล้วไม่มีการทำศึกสงครามแต่อย่างใดทั้งสิ้น แต่เป็นการสืบราชสมบัติกันตามปกติของสายวงศ์เดียวกันที่ครอบคลุมไปทั่วทั้งราชอาณาจักรไทย โดยไม่มีการแบ่งแยกออกไปเป็นกษัตริย์เหนือ - ใต้ ดังที่นักประวัติศาสตร์เข้าใจกันอยู่อย่างเช่นในปัจจุบันนี้ ดังนั้นจึงไม่มีกองทัพอาสาชาวโปรตุเกส หรือประเทศใดก็ตาม อย่างที่นาย วัน วลิต ได้กล่าวอ้าง โดยเฉพาะในช่วงเวลาจุลศักราช 901 - 908 นั้นเป็นเวลาทีที่พระเมืองเกษทรงออกผนวช แล้วได้ลาผนวชออกมาช่วยว่าราชการที่เชียงใหม่ 2 ปี จึงได้ไปครองกรุงศรีอยุธยาต่อจากพระนางเจ้าจิริประภา (พระพี่นาง) จึงเป็นเหตุให้มีผู้หาเหตุกล่าวโทษไปว่าท้าวศรีสุดาจันทร์คบชู้กับขุนวรวงศา ทั้งๆที่ขุนวรวงศา หรือพระไชยราชานั้นก็คือพระสวามีของท้าวศรีสุดาจันทร์ดังกล่าว

สำหรับกรณีของนายปีนโตนั้น วัน วลิต คงจะได้หลักฐานจากพม่าแล้วนำมาวิเคราะห์เข้ากับหลักฐานของไทย โดยที่ไม่ทราบข้อมูลตามที่เป็นจริง จึงเป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ราชินิกุลไทยเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงต้องชำระประวัติศาสตร์และศักราชของพม่าให้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์ที่สมบูรณ์ได้ ดังนี้

หลักฐานจากหนังสือประวัติศาสตร์ของ หม่อมทินอ่อง

น.85 เมื่อกองทัพยะไข่ออกไปจากเมืองสิริเยมแล้ว ก็ทิ้งทหารชาวโปรตุเกสชื่อนายฟิลลิป เดอ บริโต ยี นิโคเต ไว้เป็นเจ้าเมืองสิริเยม และว่าเขาเป็นทหารแม่นปืนในกองทัพยะไข่ กับได้เลื่อนเป็นนายพลในปี ค.ศ.1600

1600 + 560 = พ.ศ.2160 นับเป็นปีที่ครบวาระ 3 รอบ (36 ปี) ในการครองกรุงศรีอยุธยาของพระนเรศวร (พ.ศ.2124- 2163) และการเป็นทหารแม่นปืนก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับพระนเรศวรที่ได้ทรงพระแสงปืนข้ามแม่น้ำสะโตงด้วย ส่วนเจ้าเมืองยะไเข้นั้นน่าจะได้แก่พระมหินทร์ (พระมหาอุปราช)

น.86 เจ้าหญิงราชาธาตุแห่งเมืองตองอูทรงเป็นพระชายาของนัคนจินหน่อง ซึ่งเป็นสัมพันธมิตรกับ เดอ บริโต

บุคคลดังกล่าวนี้ก็คือพระนางสุพรรณกัลยาณี พระพี่นางของสมเด็จพระนเรศวร และนักจินท
 น่องก็คือพระมหินทร์พระสวามีของพระนางสุพรรณกัลยาณี ส่วนเดอ บริโต นั้นได้แก่พระนเรศวร

น.89 ภรรยาของนายเดอ บริโต เป็นธิดาของอุปราชที่แก้ว และนายเดอ บริโต ถูกประหารใน
 ค.ศ.1615

ธิดาของอุปราชเมืองแก้วก็คือเจ้าร่วมฉินจันทร์ ราชธิดาของพระมหินทร์กับพระนางสุพรรณ
 กัลยาณี ซึ่งได้มาเป็นพระมเหสีของพระนเรศวร และ ค.ศ.1615 + 543 = พ.ศ.2158 นับเป็นศักราชที่
 พระนเรศวรที่ได้ไปครองเมืองลังกาต่อจากพระมหินทร์ ดังนั้นหลักฐานในหน้า 85 ว่าโปรตุเกสยึด
 เมืองลังกาใน ค.ศ.1599 (1598) + 560 = พ.ศ.2158 นับเป็นศักราชของพระนเรศวร

น.188ปี ค.ศ.1612 เดอ บริโต กับนักจินทน้องรวมกำลังกันต่อสู้กับกษัตริย์พม่า

1612 + 498 พ.ศ.2110 (2111) เป็นสมัยที่พระนเรศวรขึ้นครองเมืองรามัญต่อจากพระ
 เมกุฎ (บุเรงนอง) ดังนั้นพระนเรศวรจึงได้นามว่า “นันทบุเรง” และนักจินทน้องก็คือพระมหินทร์

เท่าที่กล่าวมานี้ก็พอที่จะชี้ให้เห็นได้ว่า เดอ บริโต หรือนายปีน โตนี่ก็คือสมเด็จพระนเรศวร
 นั่นเอง ซึ่งมีนามว่า นันทบุเรง ราชโอรสของบุเรงนอง (พระมหาธรรมราชา) เมื่อทรงครองราชย์เมือง
 ล้านช้างมีนามว่า “พระเจ้านันทราช” (พ.ศ.2111 - 2124) พระนเรศวรทรงมีพระชนม์อยู่ในระหว่าง
 พ.ศ.2085 - 2163 รวมพระชนมายุได้ 78 พรรษา ดังนั้นเหตุการณ์ที่พระเมืองแก้วสวรรคต (พ.ศ.2068)
 นั้นเป็นเวลาก่อนที่พระนเรศวรจะประสูติถึง 17 ปี หรือเมื่อขุนวรวงศา (พระไชยราชา) ขึ้นครองกรุง
 ศรีอยุธยาเมื่อจุลศักราช 901 พ.ศ.2091 พระนเรศวร (เดอ บริโต) ทรงมีพระชนมายุได้เพียง 6 ขวบเท่า
 นั่นเอง

จึงอาจจะสรุปได้ว่า คำให้การของนายปีน โตนี่ เป็นเรื่องที่ปราศจากมูลความจริงโดยสิ้นเชิง
 ซึ่งเกิดจากการบิดเบือนประวัติศาสตร์ของนายวัน วลิต เองที่พยายามจะให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ นั้น
 คลาดเคลื่อนไปจนไม่ทำให้ใครจะสืบทราบได้ว่า กษัตริย์ที่ครองอยู่ในเมืองพม่านั้นล้วนแล้วแต่เป็น
 กษัตริย์ไทยทั้งสิ้น และเรื่องที่ว่าไทยต้องสูญเสียกรุงศรีอยุธยาให้แก่พม่าถึง 2 ครั้ง 2 ครานั้น ก็น่าจะ
 มาจากการเสกสรรปั้นแต่งของนาย วัน วลิต นี้เอง และก็เป็นที่น่าอนาใจว่าคนไทยนี้ช่างกระไรเลยที่
 ยอมเชื่อผู้ที่มีเจตนาร้ายต่อเราถึงปานนั้นได้อย่างสนิทใจ นอกจากนี้ก็ยังได้วิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ให้
 สับสนไปหมด เช่น

น. 86 นักจินทน้องได้เป็นเจ้าเมืองตองอูคนใหม่ และใน ค.ศ.1593 นั้นมีพระมหาอุปราช
 โอรสของพระเจ้านันทบุเรงถูกพระนเรศวรฟันขาดคอช้าง ในตอนนั้นนักจินทน้องมีอายุเพียง 15 ปี
 ได้นำข่าวการทิวคตของพระมหาอุปราชามาทูลพระชายาของพระมหาอุปราชที่เมืองพะโค นางนั้น
 คือเจ้าหญิงราชาธากัลยาณีแห่งเมืองตองอู นางมีชันษาแก่กว่านักจินทน้องถึง 6 ปี และได้บรรยาย

เนื้อหาไปในเชิงวรรณคดีลงท้ายด้วยการยินยอมเป็นพระมเหสีของนัคจินหน่อง ภายหลังได้ขอเป็นพันธมิตรกับ เดอ บริโต และได้ปฏิญาณเป็นพี่น้องร่วมสาบานกัน

ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า นัคจินหน่องนั้นก็คือพระมหาอุปราช หรือพระมหินทร์ พระสวามีของพระนางเจ้าสุพรรณกัลยาณี (พระนางราชชาตุกัลยาณี) เมื่อได้ครองเมืองล้านช้างมีนามว่า “มหาอุปราชาวังโส” ทรงประสูติเมื่อ พ.ศ.2068 ส่วนพระนางสุพรรณกัลยาณีประสูติเมื่อ พ.ศ.2083 คือมีชันษาอ่อนกว่าพระมหินทร์ (นัคจินหน่อง) 15 พรรษา และเมื่อ ค.ศ.1593 + 498 = พ.ศ.2091 นั้นเป็นเวลาทีพระเมืองเกษขึ้นครองกรุงศรีอยุธยา ส่วนพระมหินทร์ (นัคจินหน่อง) ผู้เป็นโอรสซึ่งมีพระชนมายุได้ 23 พรรษา จึงได้ครองเมืองตองอูในปีนี้ และพระนเรศวรนั้นอายุได้ 6 ชันษา

จะเห็นได้ว่าการแก้ไขเวลาเพื่อตกแต่งตัวเลขให้สับกัน ส่วนเหตุการณ์ที่พระมหาอุปราชาคดขางนั้นน่าจะตรงกับ พ.ศ.2102 ซึ่งเป็นเวลาที่พระมหาอุปราชาก็ไปครองเมืองยะไข่ เมื่อพระชนมายุได้ 34 พรรษา เวลานั้นพระนเรศวรอายุได้ 17 พรรษา

น.89 โปรตุเกสสิ้นสุดอำนาจในเมืองพม่าเมื่อ ค.ศ.1615 + 543 = พ.ศ.2158 ในปีนี้พระนเรศวรทรงมีพระชนมายุได้ 73 พรรษา และได้ไปครองเมืองลังกา สันนิษฐานได้ว่าน่าจะนำเอาพระเจี๊วแก้วไปประดิษฐานที่เมืองลังกาในสมัยนี้เอง

เกี่ยวกับเรื่องพระเจี๊วแก้วนี้มีหลักฐานชวนให้สันนิษฐาน ได้ว่ามีการเคลื่อนย้ายพระเจี๊วแก้วจากเมืองลังกา ไปประดิษฐานที่เมืองน่านเจ้าแล้วนำมาประดิษฐานที่เมืองพม่า ต่อมาจึงได้อัญเชิญไปประดิษฐานที่เมืองแก้วและนำกลับมาที่เมืองลังกาอีกในที่สุด ดังหลักฐานต่อไปนี้

จากหนังสือประวัติศาสตร์พม่า ของ หม่อมทินอ่อง

น.22 พระเจ้าอนุรุธทรงขอให้กษัตริย์น่านเจ้าส่งพระเจี๊วแก้วมาให้ใน ค.ศ.1050 + 543 = พ.ศ.1593 นับเป็นปีที่สิ้นสุดการครองราชย์ในเมืองเชียงทอง (เมืองเทพนคร) ของพระรามาชิบัติที่ 1. ซึ่งเป็นราชโอรสของขุนเจือง (พระเจ้าอโนรธา) พ.ศ.1543 - 1562 ไม่ใช่สมัยของพระเจ้าอนุรุธ (พ.ศ.1167 - 1189) และอาจจะสันนิษฐานได้ว่าพระเจ้าอโนรธา (ขุนเจือง) ได้เชิญเอาพระเจี๊วแก้วมาจากลังกา (เมืองโกลี) เมื่อ พ.ศ.1543 แล้วนำไปประดิษฐานที่เมืองเชียงรุ่งจนถึง พ.ศ.1562 จึงได้นำไปประดิษฐานในเมืองพม่าในเมืองชเวดากอง (พ.ศ.1593) ตรงกับปีสิ้นรัชกาลของพระเจ้าปรักรมพาทูที่ 2 พระเจี๊วแก้วได้ประดิษฐานอยู่ที่เมืองพม่าได้ 406 ปี ต่อมาพระเจ้าบุเรงนอง (พระมหาธรรมราชา) จึงได้อัญเชิญไปยังเมืองตองอูแล้วนำไปประดิษฐานที่เมืองแก้วอันเป็นเมืองหลวงของประเทศโปรตุเกสในอินเดียในปีนั้นเอง คือ ค.ศ.1559 + 560 = พ.ศ.2119 นับเป็นปีที่พระเจ้าบุเรงนองทรงมีพระชนมายุครบ 90 พรรษา

ต่อมาอีก 39 ปี ตรงกับสมัยที่พระนเรศวรเสด็จขึ้นครองราชย์ที่เมืองลังกาเมื่อ พ.ศ.2158 จึงได้นำเอาพระเจี๊วแก้วจากเมืองแก้วมาประดิษฐานไว้ที่เมืองสิงห์ฉัตรนคร และอยู่มาจนถึงปัจจุบันนี้ (พ.ศ.2544) ได้ 425 ปี

มีหลักฐานจากหนังสือเที่ยวเมืองพม่าของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ หน้า 80 ว่า “ครั้นถึง พ.ศ.2103 พวกโปรตุเกสได้เมืองลังกาซึ่งเอาพระเจี๊วแก้วไปยังเมืองแก้ว”

$2103 - 543 + 560 = \text{พ.ศ.}2120(2000)$ เหตุการณ์ตอนนี้จะเป็นการเชิญเอาพระเจี๊วแก้วมาจากเมืองแก้ว มาประดิษฐานไว้ที่เมืองลังกาใน พ.ศ.2158 มากกว่า ซึ่งอาจจะคำนวณเป็น ค.ศ.ได้ดังนี้ $2158 - 543 + 498 = \text{ค.ศ.}2113$ ซึ่งในขณะนั้นพระมหินทร์ (อุปราชเมืองแก้ว) ทรงมีพระชนมายุได้ 90 พรรษาพอดีเช่นกัน

มีหลักฐานหลายแห่งที่ระบุว่าได้มีการเคลื่อนย้ายพระเจี๊วแก้ว เช่น จากหนังสือประวัติศาสตร์พม่า หน้า 84 ว่า ชาวเมืองยะไข่ได้ช้างเผือกไปเป็นสมบัติ และยอมให้กองทัพตองอูไปเปิดกรูทรัพย์สินในเจดีย์ที่พระเจ้าบุเรงนองสร้างขึ้นเพื่อนำเอาพระเจี๊วแก้วและบาตรที่ได้มาจากลังกาไป นับเป็นความสับสนที่ทำให้มีเหตุให้ต้องสงสัยว่ามีพระเจี๊วแก้วองค์จริงและองค์ปลอมด้วย เนื่องมาจากการบิดเบือนหลักฐานทางประวัติศาสตร์ดังกล่าว

* * * * *

ปุราโณภิกขุ